



Biedram Nikitam Sergejevičam CHRUŠČOVAM

Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centrālā Komiteja un PSR Savienības Ministru Padome kvēli apsveic Jūs, uzticamo Ļeņina skolnieku un Stalīna līdzgaitnieku, Komunistiskās partijas un Padomju valsts izcilu darbinieku, strādnieku šķiras slaveno dēlu — Jūsu sešdesmitajā dzimšanas dienā. Komunistiskā partija un padomju tauta augstu vērtē Jūsu nopelnus cīņā par komunismu, kurai Jūs esat veltījis visu savu dzīvi.

Bargajā pilsoņu kara laikā, mierīgas socialistiskās celtniecības apstākļos, Lielā Tēvijas kara grūtajā laikā un tagad, mierīgā cīņas periodā par komunistiskās sabiedrības uzcelšanu mūsu zemē — visos partijas un valsts darbības posmos Jūs ar Jums piemītošo nenogurdināmo enerģiju, neatlaidību un principālītāti atdodat visus spēkus padomju tautas lielo uzvaru izcīnīšanai, tās labklājības palielināšanai, komunisma celtniecībai.

No visas sirds novēlam Jums, mūsu draugs un biedri, mūsu dārgais Nikita Sergejevič, labu veselību un ilgus tālākas sekmīgas darbības gadus padomju tautas un mūsu Dzimtenes labā, komunisma labā.

PADOMJU SAVIENĪBAS
KOMUNISTISKĀS PARTIJAS
CENTRĀLĀ KOMITEJA

PSR SAVIENĪBAS
MINISTRU PADOME

PSRS AUGSTĀKĀS PADOMES PREZIDIJA DEKRETS

Par Socialistiskā Darba Varoņa nosaukuma piešķiršanu biedram N. S. Chruščovam

Sakarā ar Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas pirmā sekretara biedra N. S. Chruščova sešdesmito dzimšanas dienu un atzīmējot viņa izcilos nopelnus Komunistiskās partijas un padomju tautas labā, piešķirt biedram Nikitam Sergejevičam Chruščovam Socialistiskā Darba Varoņa nosaukumu, pasniedzot viņam Ļeņina ordeni un zelta medaļu «Sīpils un āmurs».

PSRS Augstākās Padomes Prezidijs Priekšsēdētājs K. VOROŠILOVS
PSRS Augstākās Padomes Prezidijs Sekretars N. PEGOVS
Maskavā, Krēmli, 1954. gada 16. aprīlī

TUVĀK DZĪVEI

Dzīvot ar tautas, partijas, Padomju valsts interesēm ir mūsu literatūras un mākslas nesatricināma un dižā tradīcija. Visos padomju sabiedrības attīstības posmos socialistiskā realisma māksla kaujinieciski kalpojusi komunistiskās celtniecības uzdevumiem. Daudz darijuši literatūras un mākslas darbinieki arī sakarā ar tiem grandiozajiem uzdevumiem, kas izvirzījušies mūsu Dzimtenē pēckara laikā.

Taču padomju cilvēki nav raduši samierināties ar sasniegto, aiz panākumiem viņi redz arī nopietnus trūkumus. Dzīve iet uz priekšu, nepārtraukti aug tautas prasības, padomju cilvēkiem paveras jaunas grandiozas komunistiskās celtniecības perspektīvas, un literatūras un mākslas darbinieku goda lieta — būt mūsdienu prasību līmenī.

Komunistiskā partija un Padomju valdība nospraudušas kaujiniecisku programmu — balstoties uz socialistiskās rūpniecības varenu pieaugumu, tuvākajos divos trijos gados pārtiekami apmierināt mūsu zemes ledzīvotāju augošās vajadzības pēc tautas pārtika precēm un nodrošināt ar izejvielām vieglo un pārtikas rūpniecību. Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas septembra un februāra-marta Plenuma lēmumos nosprausti konkrēti uzdevumi, lai paātrinātu attīstību visas lauksaimniecības nozares un vispirms graudkopību. Šīs programmas realizēšana nozīmēs darbaļaužu materialās labklājības tālāku celšanu, Padomju zemes varenības stiprināšanu.

Visās mūsu Dzimtenes malās notiek ledvesmas pilna cīņa par ekonomikas varenu augšupeju, par materialo un garīgo labumu pārpilnības radīšanu. Tomēr daudzi mūsu rakstnieki un gleznotāji vēl nav kā nākas iekļāvušies šo grandiozo uzdevumu atrisināšanā. Tā, piemēram, padomju lauku šīsdiens dzīve pavisam neapmierinoši tiek attēlota literatūras un mākslas darbos. Pagājušajā gadā tikai daži mākslinieciskie apraksti par šo tematu, kas uzrakstīti tiešām aizraujoši, nopietni pazīstot dzīvi, dziļi palikuši lasītāju atmiņā. Lielākal daļā romanu un stāstu par kolchozu zemniecības dzīvi, kuru pie tam vēl ļoti maz, ir nopietni trūkumi, bieži vien tie nesasniedz savu mērķi, jo uzrakstīti steigā, nepazīstot īstenību. Zurnāls «Zvezda», piemēram, visā 1953. gadā nav publicējis pat nevienu tēlojumu par lauku dzīvi. Ar ko citu, ja ne ar Ļeņingradas rakstnieku intereses atslābumu par mūsdienu svarīgākajiem uzdevumiem, var izskaidrot šo faktu?

Nesen notikušajā Ukrainas Komunistiskās partijas XVIII kongresā arī tika pacelts jautājums par ukraiņu literatūras atpaukšanu no dzīves prasībām. Guvuši zināmus panākumus vēsturiskiem tematiem veltītu darbu radīšanā, ukraiņu rakstnieki mazāk uzmanības pievērš mūsdienu tematiem, pavisam neapmierinoši piedalās šīsdiens uzdevumu atrisināšanā.

Nopietnas pretenzijas literatūras un mākslas darbiniekiem tika izvirzītas lauksaimniecības darbinieku apspriedēs Kremli, kuras notika pirms Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas februāra-marta Plenuma. Šo apspriedžu dalībnieki pamatoti pārmeta rakstniekiem un māksliniekiem, ka viņi pavisam pazīst mūsdienu padomju lauku dzīvi un tos darbus, kurus tagad veic lauku darbaļaudis.

Ne mazāk parādā tautai ir arī padomju kino un tēlotājas mākslas darbinieki. Protams, mākslas darbu radīšanai ir vajadzīgs laiks. Bet taču, ja rakstnieks vai gleznotājs ir tiešām cieši saistīts ar tautas dzīvi, ja viņš diendienā dzīvo ar savu varoņu interesēm, tad tas jau vislabvēlīgākā veidā izpaustos viņa jaunradē, viņu nevarētu pārsteigt īstenības jaunās prasības.

No vājam saņemam ar mūsu zemes, tautas dzīvi rodas arī nepilnīga socialistiskā realisma izpratne, kas vērojama kā radošajā praksē, tā arī atsevišķos kritiskajos rakstos. Virknē literatūras un mākslas darbu padomju īstenība tika attēlota, piemēram, idiliskos toņos. Šo darbu autori uzskatīja, ka viņu uzdevums ir attēlot tikai mūsu panākumus, bet realās dzīves grūtības, cīņā pret kurām uzvar jaunais, komunistiskais, it kā neesot nozīmīgas mūsu mākslai. Skaidrs, ka tādi darbi nemobilizē padomju cilvēkus grūtību pārvarēšanai, neveic savu uzdevumu, dzīve tajos izskatās nogludināta un noplicināta.

Pretejā galējībā kriļ tie, kas mūsu literatūras galveno uzdevumu redz tikai negatīvo parādību attēlošanā. Pēdējā laikā šāda tendence sevišķi manāma dramaturģijā, kā arī atsevišķos kritiskos rakstos. Šo darbu autori alzmirst, ka mūsu literatūras svarīgākais uzdevums ir radīt mūsdienu cilvēku, varonīgo komunisma cēleju tēlus, kas cienīgi būt par paraugu miljoniem cilvēku.

Patlaban rakstnieku organizācijas sāk plaši gatavoties Otrajam Vissavienības rakstnieku kongresam un rakstnieku republikāniskajiem kongresiem. Un galvenais uzdevums, gatavojoties šiem kongresiem — ir pastiprināt rakstnieku radošo aktivitāti, padarīt ciešākas viņu saites ar dzīvi, ar komunistiskās celtniecības aktīvajiem uzdevumiem.

Literatūra un māksla nevar attīstīties slavināšanas, visa peldošanas, klūdu amnestēšanas apstākļos. Tikai principālas kritikas un paškritikas veselīgais gaiss var būt spīrdzinošs īstai jaunradei. Ap literatūras un mākslas darbiem, kas veltīti tautas dzīves aktīvajiem jautājumiem, jāizvērsas visplašākajām radošajām diskusijām.

Rakstnieka, gleznotāja, mākslas darbinieka vieta ir pirmajās rindās visas tautas cīņā par komunisma celtniecību. Būt tuvāk dzīvei, neatpalikt no padomju īstenības straujās attīstības, ar mākslas kvēlajiem un dedzīgajiem vārdiem kalpot savai tautai ir literatūras un mākslas darbinieku pats pirmais pienākums.

(Laikraksta «Pravda» š. g. 12. aprīļa leņads)

Literatūra un Māksla

LATVIJAS PADOMJU RAKSTNIEKU, KOMPONISTU, MĀKSLINIEKU UN ARCHITEKTU SAVIENĪBU LAIKRAKSTS

1954. G.

18. APRILĪ

Nr. 16 (483)

KULTURAS DZĪVES JAUNUMI

Apspriesti

Latvijas PSR architektūras vēstures jautājumi

Arhitektūras mantojuma jautājumos mūsu republikā līdz pēdējam laikam bija daudz neskaidrību, tāpēc sabiedrība ar lielu interesi uzmēma LPSR Zinātņu akadēmijas rīkoto apspriedi Latvijas PSR architektūras vēstures jautājumos.

ZA Arhitektūras un celtniecības institūta vecākās zinātniskās līdzstrādnieces v. i. L. Birziņa nolasīja referātu par architektūras mantojuma novērtēšanu pamatjautājumiem. Referente dažādi noniecināja latviešu tautas lomu republikas monumentālās architektūras pieminekļu radīšanā, piedēvējot tos Baltijas baroniem un birģeļiem. Viņas uzskatu nezinātnisko raksturu atklāja koreferents LPSR Ministru Padomes Arhitektūras pārvaldes priekšnieks E. Kiše; L. Birziņas vulgari socioloģiskos un «kulturtreģeriskos» uzskatus pamatoti kritizēja PSRS Arhitektūras akadēmijas pārstāvis, architektūras zinātņu kandidāts J. Jaraļovs, referējot par mantojuma apgūšanu latviešu padomju architektūrā. Tāpat — PSRS Arhitektūras akadēmijas pārstāvi profesors, mākslas zinātņu doktors J. Mačeka, mākslas zinātņu kandidāts G. Minervins un architektūras zinātņu kandidāts L. Bogdanovs, PSRS Zinātņu akadēmijas pārstāvis mākslas zinātņu doktors N. Bačinskis, kā arī Latvijas PSR ZA īstenais loceklis, profesors, architektūras zinātņu doktors A. Krūmiņš, docents, architektūras zinātņu kandidāts P. Bērskals, Rīgas pilsētas galvenais arhitekts N. Rendels u. c.

Latvijas PSR architektūras vēstures jautājumiem veltītā apspriedē izdrija principiāli svarīgus secinājumus un nosprauda drošu ceļu architektūras mantojuma apgūšanā, kas ir viens no priekšnoteikumiem jaunās latviešu padomju architektūras — socialistiskās pēc saturā, nacionālās pēc formas — radīšanai. Plašāku atreferejumu par apspriedes gaitu nāksim turpmāk.

Vissavienības dramaturgu seminars Dubultos

Jau trešo gadu Rakstnieku dalībnieku namā Dubultos notiek kārtējie dramaturgu Vissavienības mēroga seminari. Sogad dramaturgu uzdevums ir semināra laikā radīt jaunus, aktualus viencēlienus, sevišķi uzsverot lauku tematu svarīgumu. Dramaturgi ieradusies ar materiāliem un uzmetumiem jauniem viencēlieniem. Padomju rakstnieku savienība nozīmējusi vadošus kritikas un mākslas zinātnieku konsultācijām. Blakus praktiskajam dalībnieku darbam, kas turpināsies līdz 7. maijam, paredzēta arī virkne svarīgu lekciju. Pirmajā darba nedēļā divas lekcijas nolasīja žurnāla «Teatr» redaktors A. Karaganovs: «Par pozitīvo varoni padomju dramaturģijā» un «Par padomju lugas valodu». Paredzēta I. Višņevskas lekcija par viencēlienu uzbūvēšanas meistarību un klasiskās dramaturģijas tradīciju izmantošanu. V. Pimenova lekciju temati ir šādi: «PSKP CK vēsturiskie lēmumi lauksaimniecībā un padomju literatūras uzdevumi», «Viencēliens — iedarbīgs padomju dramaturģijas veids». J. Surkovs lepa-

zistīnās ar konflikta problēmu padomju dramaturģijā.

Dramaturgu seminars sākās 12. aprīlī. Semināra dalībnieku grupas vada A. Karaganovs, A. Uspenskis, G. Stains un I. Višņevska.

Pie jauniem viencēlieniem seminārā strādā šādi rakstnieki: I. Evalde, S. Jevlachovs, A. Irošņikovs, L. Cinovskis, A. Ojānskis, Z. Calaja — no Maskavas; L. Karasevs, L. Ļevins — no Ļeņingradas; A. Rudijs — no Vēlīkije Lukiem; E. Osipovs — no Rjazanas; S. Sevcovs — no Voronežas; A. Dobriņins — no Kuļbiševas; V. Kravčenko, A. Machnačs — no Baltkrievijas; M. Zarudņijs, E. Kravčenko — no Ukrainas; M. Talveste, V. Ruškis — no Igaunijas; J. Kanapeņis — no Lietuvas; J. Parkinens — no Kareļu-Somu PSR; N. Čaifzovs un I. Abdulins — no Baškīrijas; A. Kamals un A. Čusainovs — no Tatarijas; A. Lijurovs — no Komi; S. Pavlovs — no Cuvašijas; A. Efendijevs — no Dagestānas; V. Sauleskalns, M. Saināja, Adolfs Vanags un J. Zīgurs — no mūsu republikas.

Pirmizrāde Liepājas teatrī

Valsts Liepājas drāmas teatris notika I. Turgeņeva romāna «Mūžnieku ligzda» dramatisējuma pirmizrāde. Jauniestudējuma režisori — LPSR Nopelniem bagātais skatuves mākslin-

nieks N. Murnieks un aktieris V. Verners. Galvenās lomas tēlo LPSR Nopelniem bagātais skatuves māksliniece A. Silņovska, V. Zandbergs, Z. Stungure, A. Maizuks un citi.

Bagātīgs repertuārs

Jēkabpils rajona Kultūras nama dramatisks kolektīvs pēdējā laikā iestudējis vairākas lugas — V. Lāča «Zvejnieka dēls», A. Korneļčuka «Irbenāju birztala», R. Blaumaņa «Uguni».

Režisora V. Segliņa vadībā iestudē-

ta J. Raiņa lugā «Pūt, vējiņi», ko izrādīja 10. aprīlī. Ar jauniestudējumu kolektīvs viesosies arī kaimiņu rajonos.

Patlaban Kultūras nama dramatisks kolektīvs iestudē A. Korneļčuka lugu «Platonis Krečets».

BĒRNU DZELZCEĻŠ

...Biezā priežu mežā tālu atbalsos stacijas zvana skaņas. Atskan konduktora svilpes treļļi, tiem aši atbild ar garu pūtienu lokomotive. Vilciens dodas ceļā. Aizvien vairāk un vairāk tas attālinās no krāšņā paviljona ar uzrakstu «Komjaunatnes stacija», aizvien ātrāk un līksmāk klausd vagonu riteņi, aizvien biežāk pazib garām priežu stumbri dzelzceļa līnijas abās malās.

Nemanot nobraukts pirmais ceļa posms, un vilciens jau apstāties «Pionieru stacijā». Tās ēka ir viegls, pusatklāts paviljons, kura abās pusēs atrodas divi nelieli namiņi — stacijas dienesta telpas. Pēc īsa brīža vilciens dodas uz «Skolas staciju», tad uz «Pieturvietu» un joņo tālāk uz gala mēr-

ķi... Lūk, jau atmirz ezeza zilgme, lokomotive palēnina gaitu un, smagi elsdama apstājas stacijā «Kīšezers». Brauciens beidzies!

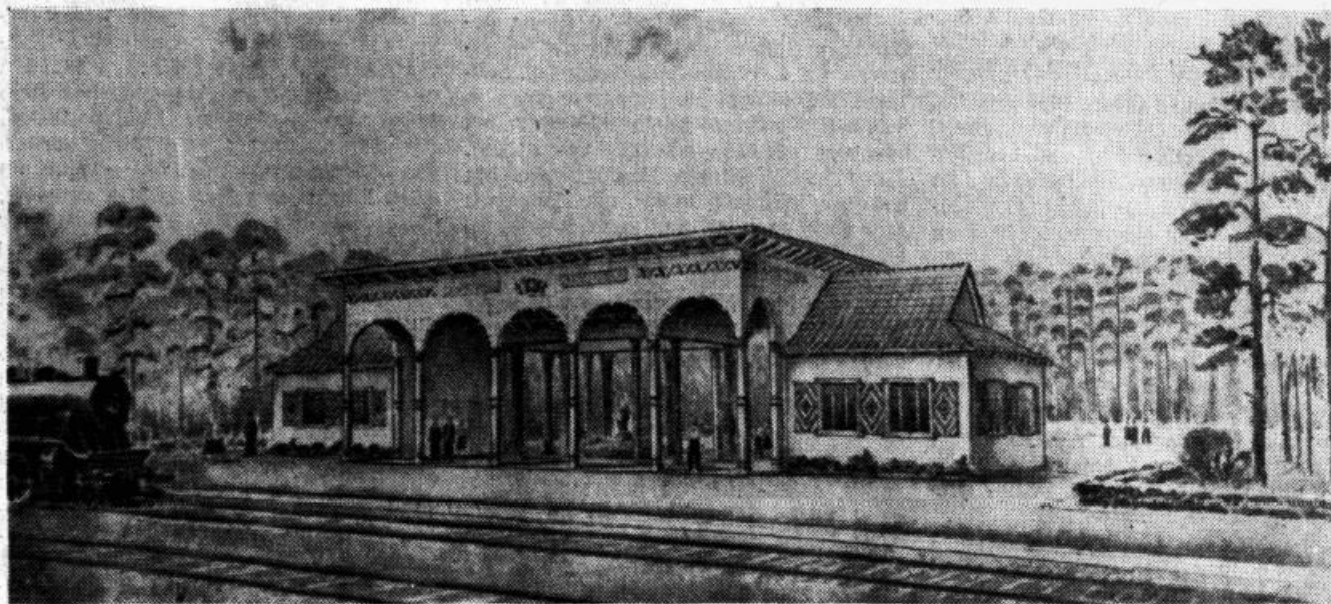
Veikt šo ceļojumu īstenībā, bet nevis uz papīra, būs iespējams pēc gada un pāris mēnešiem. Padomju Latvijas piecpadsmitajā gadadienā mazie rīdīnieki saņems vērtīgu dāvanu — bērnu dzelzceļu, kuru tie izmantos kā pasažieri un tajā pašā laikā būs arī tā darbinieki — lokomotīvu vadītāji, konduktori, staciju dežuranti, pārmijnieki...

«Mazais Baltijas dzelzceļš» būs apgādāts ar visām modernajām sakaru un bloķēšanas ierīcēm. Tas būs vairāk nekā četrus kilometrus garš. Sākuma sta-

cija — «Komjaunatnes stacija» (visu staciju nosaukumi pagaidām ir nosacīti) atradīsies tajā vietā, kur Meža prospekts krustojas ar Inčukalna aleju. Tālāk dzelzceļa līnija stiepsies gar šo aleju un jauncelāmā stadiona rajonā novirzīsies sāpus, izejot mežmalā Kīšezerā krastā. Tur uzceļ dzelzceļa gala stacija.

Visas piecas staciju ēkas projektē bb. Timšāns, Achralovičs un Reinfelds. Dzelzceļš darbosies lielāko tiesu vasarā, taču paredzēts to izmantot arī skolu brīvlaikā ziemā.

Pašlaik jau apstiprināts bērnu dzelzceļa izbūves projekta uzdevums un uzsākta darba projektu izstrādāšana. Bērnu dzelzceļa celtniecība izmaksās vairāk nekā trīs miljonus rubļu.



Bērnu dzelzceļa «Komjaunatnes stacija» projekts.



LPSR Valsts Akademiskais Dramas teātris inscenējis A. Brodeles lugu «Avarijs». Attēlā: J. Kubilis (Jānis Kaugurs) un L. Freimane (Maija Lazda).



LPSR Valsts Operas un baleta teātris uzvedis Z. Ofenbacha operu «Hofmana stāsts». Attēlā: I. Feigelsons (Pitūkačio) un Z. Heine-Vagnere (Dzuljeta). J. Ozola uzp.



LPSR Valsts Jaunatnes teātra krievu trupa iestudējusi R. Blaumaņa lugu «Jaunais gars». Attēlā: R. Svecova (Ieva) un R. Dambāns (Andrievs). J. Kriviņa uzp.

Bērnu mākslinieciskās jaunrades otra republikaniskā izstāde

Nesen Latvijas PSR Valsts tēlotājas mākslas muzejā notika bērnu mākslinieciskās jaunrades izstāde. Šādas izstādes noorganizēšanā izpaudās lielā uzmanība un interese, ko padomju cilvēki veltī saviem bērniem.

Mākslinieciskā audzināšana ir nākamā komunisma celtnieku komunistiskās audzināšanas neatņemama sastāvdaļa. Tas ir īpaši attiecas uz tēlotāju mākslu, kas palīdz attīstīties bērnu tēlainajai domāšanai, nostiprina viņu atmiņu, izkopj prasmi paredzēt raksturīgus mums apkārt esošajā materialajā pasaulē, koncentrē bērnu uzmanību uz attēlojamiem priekšmetiem un šo priekšmetu tipiskām īpatnībām, kas ir ļoti svarīgi skolēnu vispārīgajā attīstībā, it sevišķi tagad, sakarā ar politiskās apmācības realizāciju.

Izstādē bija savākti zīmējumi, akvareļi, izšuvumi, kokgriezumi, skulptūras un daudzi citi bērnu mākslinieciskās jaunrades darbi. Vērtīgas, pareizi izprastas un, ievērojot perspektīvas likumus, zīmētas Talsu apkaimes ainavas atsūtījuši Talsu 2. septiņgadīgās skolas skolēni I. Veļss un D. Dābola. Labi attēlojis franču patriotes Raimonda Dženas varonību Ogres rajona Sūntažu skolas audzēknis J. Parells. Saista uzmanību Ventspils ostas skices, ko atsūtījis kāds Ventspils 1. septiņgadīgās skolas V klases skolēns, un daudzi citi zīmējumi un ainavas.

Taču ar krāsainiem zīmumiem un akvareļkrāsām darinātie darbi dod pamatu secināt, ka tikai nedaudzās skolās zīmēšana ir pareizi nostādīta metodiskajā ziņā. Spriežot pēc izstādes, to var teikt par Talsu 2. septiņgadīgo skolu, Ventspils 1. septiņgadīgo skolu, Kandavas vidusskolu, Liepājas 5. vidusskolu un vēl dažām citām skolām. Pēc šo skolu skolēnu zīmējumiem un pārējiem darbiem var secināt, ka tur skolotāji iemācījuši savus audzēkņus redzēt un novērot. Piemērotie darbi ļauj noprast, ka to autori pakāpeniski uzkrājuši iespaidus, ieguvuši pieredzi, vispārējā un atsevišķā izpratni un izjūtu.

Tāpat jāatzīmē Ventspils 4. septiņgadīgās skolas VI klases skolēnu kolektīvais darbs «Pionieru ugunsgrabs meža ezera krastā», kas izšūts ar zīdu uz liela auduma. Tas ir patiešām ievērojams cīņīgs darbs. Šajā gleznā bērni pilnīgi apzinīgi un mērķtiecīgi attēlojuši pionieri sānāsmi pie ugunsgraba. Te ievēroti realistiskās daiļrades galvenie pamatlikumi.

Tomēr jāatzīmē, ka daudzos ar akvareļkrāsām un krāsainiem zīmumiem darinātos zīmējumos un citu darbu lielā mērā daļā tematiski attēlots redzētais, tajos pietrūkst galvenā — samēra, proporciju. Skolēni nav iemācīti virzīties no vispārējā uz atsevišķo. Lielākā daļa darbu nav pabeigti, tie ir negatīvi. Autori nav izjutuši, nav skaidrību, ko isti grib parādīt. Zīmējumi no dabas pārstāvēti ārkārtīgi nēcīgā skaitā. Bet zīmēšanas prasme taču rodas, galvenokārt zīmējot no dabas. Šāds zīmēšanas stāvoklis Latvijas skolās, tas fakts, ka zīmēšanai no dabas tajās nav pievērsta pienācīga uzmanība, liecina, ka šajā mākslinieciskās apmācības nozarē republikā ir zema metodiskā disciplīna.

Visjaunākais ir tas, ka daži ekspozanti, kas atsūtīti izstādei, nav nekas cits kā vienkāršas gleznu kopijas (Rīgas 5. vidusskolas audzēkņu u. c. darbi). Tā jau ir liela zīmēšanas skolotāju kļūme.

Izstādē plaši pārstāvēti pašu mazāko autoru no plastiskajām masām veidotie darbi. Te uzmanību saista Rīgas 23. bērnudārza un 57. septiņgadīgās skolas I klases skolēnu darbi. Daudz labu skulpturālu veidojumu nācis no Kalnciema septiņgadīgās skolas. Šīs skolas audzēkņi ar panākumiem nododas arī dažādu no māla izgatavotu mājsaimniecības priekšmetu mākslinieciskai izrotāšanai. Alzputes septiņgadīgās skolas skolēni daudz strādājuši un paveikuši, darinot mākslinieciskus kokgriezumus.

Ir prieks, redzot izstādē arī telcami darinātus izšuvumus un adījumus. Šo darbu vidū īpaši izceļas Rīgas 5. vidusskolas un 33. septiņgadīgās skolas, Varakļānu rajona Lielstodru septiņgadīgās skolas, Krustpils 1. vidusskolas, Rūjienas rajona Jeru septiņgadīgās skolas, kā arī Siguldas rajona un Sudmaļas vārda nosauktā bērnu nama rokdarbu pulciņu eksponāti.

Un tomēr izstādē nespēja apmierināt skatītāju. Trijās nelielās muzeja istabās noorganizētā izstāde bija ļoti nabadzīga. No Latvijas PSR 1500 skolām savu audzēkņu darbus izstādē bija devuši ne vairāk kā 50—60 skolas. Izstāde mums nedeva iespēju secināt, cik pareizi, skaidri, konsekventi un sistemātiski skolās nostādīta audzināšana mākslinieciskās jaunrades pamatu apgušanā. Ja skolā apmācība sākas ar visvienkāršāko un, pakāpeniski pievēršoties aizvien sarežģītākam, nonāk līdz visgrūtākajam, tad izstādē to nevarēja redzēt. IX, X un XI klases audzēkņu darbi tajā bija likti kopā, mijās ar jaunāko klašu skolēnu darbiem. Zīmēšanas stundās darinātie zīmējumi bija blakus pulciņu nodarbības un mājas veidotajiem darbiem.

Nemaz nebija pārstāvēti izstādē dekoratīvā zīmēšana. Izstādē nekas nelielināja arī par to, ka republikas skolu audzēkņi būtu iepazīstināti ar dažādiem tautas ornamentu daiļrades paraugiem.

Liekas gan, pozitīvais, ko šī izstāde varēja dot, meklējams tajā apstākļi, ka Izglītības ministrijas vadītājiem izstādē bija iespēja pārliecināties, cik zemā līmenī viņiem pakļautajās skolās ir mūsu jaunās paaudzes estētiskā audzināšana. Nedaudz skolēnu un skolu kolektīvu veiksmīgie darbi, kādu ir pavisam neliels skaits, radušies, vienīgi pateicoties atsevišķu zīmēšanas skolotāju entuziasmam.

Līdz 1952. gadam ar skolas bērnu mākslinieciskās audzināšanas metodikas izstrādāšanu nodarbojās Centralais bērnu mākslinieciskās audzināšanas nams. To likvidēja, un metodiskās vadības funkcijas bērnu mākslinieciskajā audzināšanā uzticēja republikas Pionieru pilij. Bet, kā vēlāk izrādījās, līdz ar mākslinieciskās audzināšanas nama likvidēšanu bija likvidēta (kaut arī ne jau gluži apmierinošā) metodiskā vadība mākslinieciskās audzināšanas laukā. Tagad ar šo svarīgo nozari bērnu komunistiskajā audzināšanā republikā nenodarbojas nevienš.

Jāizsaka vēlēšanās, lai Latvijas PSR Izglītības ministrija pievērstu vairāk uzmanības mūsu jaunās paaudzes estētiskajai audzināšanai. Skolu darba rezultātu demonstrēšanā šajā nozarē jānodibina noteikta sistēma. Padomju bērni dzīvo pilniskā, spilgtā dzīvē. Pedagogu un tautas izglītības organu pienākums ir ieviest bērnu jaunradē organizētību un sistēmu.

A. Ronis

Jaunas filmas

„Divi cerību graši”

Jaunā italiešu mākslas filma «Divi cerību graši» stāsta par to, ka vienkāršie lauki tiesību uz laimi kapitalistiskajā iekārtā var izkarot tikai grūti cīņā. Abu filmu varoņu Antonio un Karmela tirā un gaļa mīlestība neļiekas dzīves skarbās īstenības priekšā. Antonio gatavs uz visu, viņš ar mīeru visu savu jauneklīgo spēku un gribu ieguldīt jebkurā darbā, lai tikai nodrošinātu dzīves iztiku. Un tieši tad, kad filmas varoņi nonākuši galējā strupcējā, kad visas viņu nākotnes perspekti-



vas sabrukušas, viņos dzimst atziņa, ka cilvēkam ir vajadzīga cerība nākotnē, ka bez tās viņš nevar dzīvot.

Filmā skatītājs gūst pilnīgu priekšstatu par Itālijas vienkāršo darba cilvēku iekšējo spēku un skaistumu. Te ir vesela galerija visdažādāko raksturu, kas kopumā sniedz viengabalainu ieskatu par italiešu tautas sadzīves īpatnībām. Lai gan šajā darbā ne viss ir stingri ieturēts kā žanra, tā arī tēlojuma veida ziņā, tomēr atsevišķām daļām, stikiem notikumiem nav pašmērķa rakstura. Tas neapšaubāmi ir ievērojamā kinorežisora P. Kastellani nopelns, kas ieguldījis filmas radīšanā lielu darbu. Viņš panācis, ka uz tumsā kapitalistiskās ikdienas fona filmas izskapa tomēr ir gaiša un priecīga. Neaizmirstamus italiešu jauniešu tēlus izveidojuši aktieri Vinčenco Muzolino (Antonio) un Marija Fiore (Karmela). Itāliešu tautas melodijām bagāta ir komponista A. Čikonīni muzika.

Filmu «Divi cerību graši» caurstrāvo dziļa ticība italiešu darba tautas labākal, nākotnē.

ŠONEDĒL

Sodien Konservatorijas zālē Sopena un Lista daiļradei veltīts koncerts-lekcija no cikla «Kameruizkars darbu izlase». Lektors Jēk. Vitoliņš. Sākums plkst. 16.

o Akademiskajā Dramas teātrī šā teātra 35 gadu darbības jubilejai veltītas dekades noslēgums. A. Brodeles lugas «Avarijs» pirmizrāde. Sākums plkst. 20.

o Filharmonijas zālē Valsts kora koncerts — diriģenta Daumanta Gaiļa radošā darba vakars. Sākums plkst. 20.

«AUGSANAS DIAGRAMA» jeb stāsts par «Rīgas» viesnīcas gauso celtniecības gaitu



A. Ronis

Dallesa misija

Trīs mēneši pagājuši, kopš ASV valsts sekretars Dalless 12. janvārī pasludināja ASV «jauno kara politiku», kas pamatojas uz ASV vēlēšanos pēc saviem ieskatiem pārvest lokālos konfliktus par globāliem kariem, laižot darbā jebkurus ieročus, ieskaitot arī atoma bumbas. Seit nav vajadzības pierādīt, ka mistera Dallessa «jaunais kurss» jau pašā sākumā uzdūrās tik noteiktai un vienotai sabiedriskās domas pretestībai, ka to drīz vien nācās (proforma) pasludināt par neņemot. Komentējot «februāra klusumu» ASV valsts sekretara preses konferencēs, daži amerikāņu laikraksti teicis, ka «jaunā politika nodota muzejā kopā ar roku maļamām kafijas dzirnavām». Taču šāds apgalvojums bija pārsteidzīgs. 1. martā Bikiņi atolā (un amerikāņu presē) sprāga «deņģraža bumba. 26. martā Savienotās Valstis otro reizi demonstrēja savu «deņģraža varenību». Bumbai par upuri krita vairāki japāņu zvejnieku kuģi. Reakcionārie ASV laikraksti atzīnās aiz sajūsmas. Tiem likās, ka šie divi sprādzieni atjaunos Korejā novītušo ASV militāro prestižu un būs pienācīga «artilērijas sagatavošana» intervencijas ieviešanai Indokīnā. Sprādzienus iedrošināja, ierunājās atkal ASV atomdiplomati. No Vašingtonas atskanēja prasība pēc «kopīgas akcijas» Indokīnā un «apvienota brīdīnājuma» Ķīnai. Sākās provokatoriski amerikāņu, godmānīgu un līnmaniešu manevri Ķīnas piekrastes rajonā un Dienvidkorejā. Kurinot histeriju, amerikāņu laikraksti sniedza fantastiskas ziņas par Bikiņi sprādzieniem efektu. Japānas raidstacijas brīdīnāja neest zivis, kas saindējušas ar radioaktīvām vielām...

No preses zināms, kas notika tālāk. Amerikāņu bumbu radītāis efekts bija pretējs gaidītajam. Kā atzina «Washington Post», «zivju saindēšana Klusajā okeānā radīja attiecību saindēšanu starp ASV un tās... draugiem visā pasaulē». Aprīļa sākumā, t. i., tieši trīs mēnešus pēc «jaunā kursa» pasludināšanas, domstarpības rietumu nometnē sāniedza tādu pakāpi, ka «kļuva grūti runāt par savienību» («Daily Mirror»).

12. aprīlī ASV valsts sekretars Dalless steigā izlidoja uz Elropu. Jau tās

pašas dienas vakarā viņš apspriedās ar Idenu, nākamajā dienā apmeklēja Cerčilu. 13. aprīlī Dalless ieradās Parīzē, 14. — devās atpakaļ uz ASV.

Kādi tad bija šīs glābšanas akcijas mērķi un rezultāti? Kā ziņo «ārsmju laikraksti, Dalless mēģinājis piespiest ASV sabiedrotos atbalstīt ASV «jauno kursu» Tālo Austrumu jautājumos un, proti — uzsākt «kopēju akciju» Indokīnā un iesniegt provokatorisku ultimatu Ķīnas Tautas Republikai. Tātad Dalless mērķis bija piespiest Angliju un Franciju rīkoties kopīgi ar ASV karā pret Vjetnamas, Khameras un Patet-Lao tautām un gatavoties karam pret Ķīnas Tautas Republiku. Šis Dallessa prasības pavārdi draudu un šantāžas plūdi amerikāņu presē.

Dallesa misijas nolūkus labi saprata plaša Rietumeiropas sabiedrība. «Jāsaka «nē» Dallessam», — rakstīja «Sunday Pictorial». To pašu viedokli izteica bijušais Anglijas kara ministrs Džons Streičijs: «Būtu ārprieks pieņemt Amerikas prasību un piedalīties uzbrukumā pret Ķīnu». «Angļu tautā, — 13. aprīlī rakstīja «Daily Herald», — ir pret draudiem, kuri varētu paplašināt karu Indokīnā». «Angļi jau sākas no ASV politikas atbalstīšanas, un jo ātrāk, jo labāk», — komentēja Vašingtonas prasības kreisloleļboristu līderis Enjurijs Bivens.

Ne mazāk noraidīši uzņēma Dallessa misiju franču sabiedrība. Kā ziņo amerikāņu prese, pret Dallessa priekšlikumiem izteicās, starp citu, arī visi ministri — degolīšļi, kuri nesen bija piedraudējuši Lanjēlam ar demisiju. Franču buržuāziskie laikraksti ir vienīgi prātīgi, ka Dallessa «priekšlikumi» izvirzīti sevišķi neizdevīgā brīdī — Zenevas konferences priekšvakarā, ar kuru franču tautas visplašākie slāņi saista savas cerības uz Indokīnas kara izbeigšanu.

Pēc Dallessa sarunām Londonā un Parīzē publicēti divi īsi un miglaini komunikē, kuros uzsverts, ka ieinterešētas puses vienojušās apspriest «kollektīvas aizsardzības» izveidošanas iespējas Austrumu un Dienvidaustrumu Āzijā... un tas ir arī viss.

Ne vārda par «kopīgām akcijām». Ne vārda par «apvienotiem brīdīnājumiem». Kalns dzemdējis peli. M. V.

19. aprīlī Latvijas Padomju mākslinieku savienībā gleznotāju sekcijas sānāksme. A. Bergmaņa darbu iztīrājums. Sākums plkst. 19.

20. aprīlī LVU aulā LPSR Nopelniem bagātā mākslas darbinieka prof. N. Vanadzīņa ērģeļu koncerts. Sākums plkst. 20.

21. aprīlī Mākslas darbinieku namā pārrunu vakars par Ofenbacha operas «Hofmana stāsts» jauniešudējumu LPSR Valsts operas un baleta teātrī. Sākums plkst. 19.

22. aprīlī Latvijas Padomju rakstnieku savienībā LVU studentu zinātnis-

kās biedrības filoloģijas nodaļas un jauno autoru pulciņa pārrunas par laikraksta «Literatura un Māksla» literatūras nodaļas darbu. V. Kalpiņa leivadvārdi. Aicināti LVU mācības spēki, studenti un visi interesenti. Sākums plkst. 18.

23. aprīlī Filharmonijas zālē 27. simfoniskais koncerts. Sākums plkst. 20.

24. aprīlī Filharmonijas zālē Igaunijas PSR Nopelniem bagātā mākslinieka prof. Vi. Alumae vijolvakars. Sākums plkst. 20.